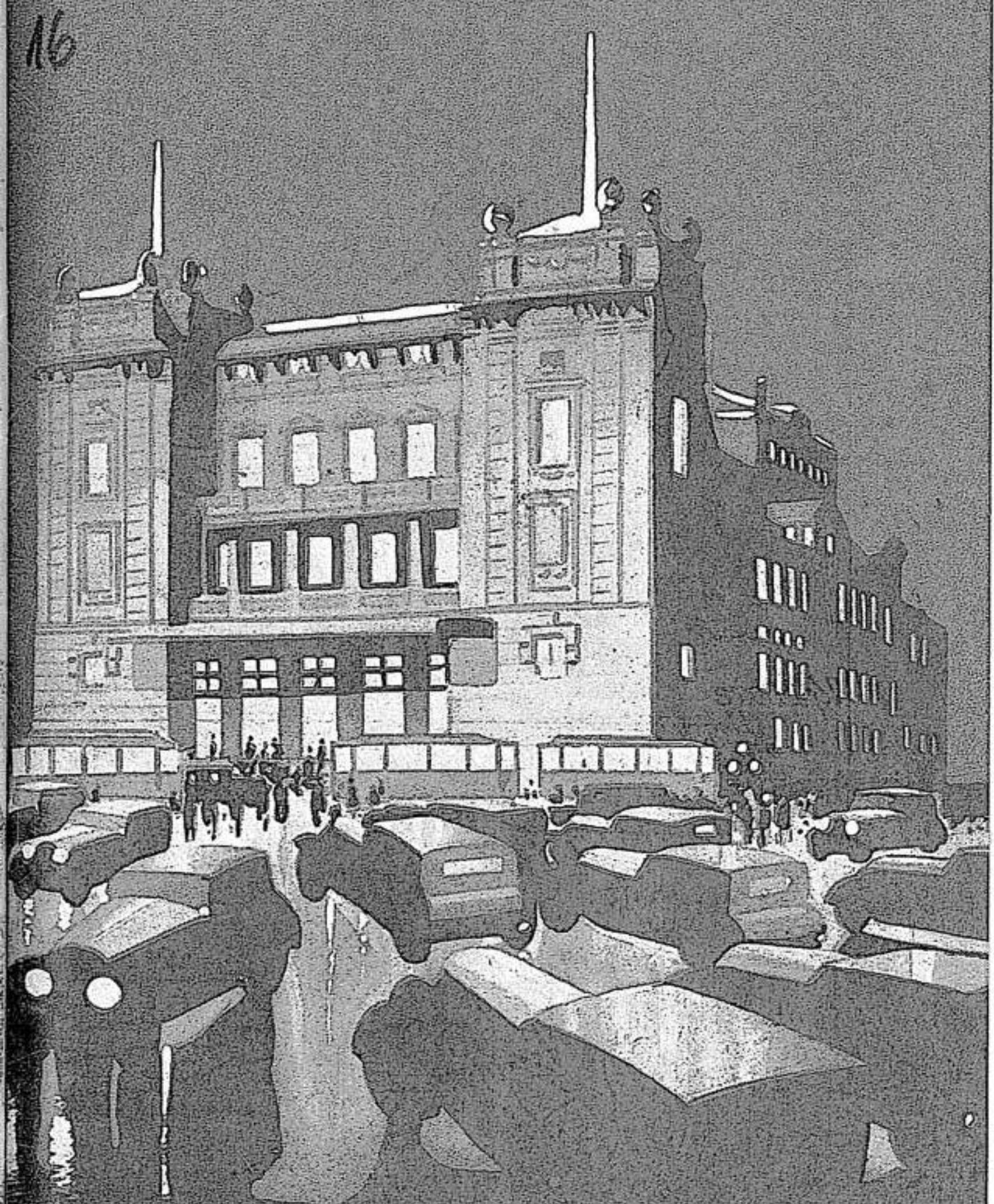

ПОЗорите

БРОЈ 16

БЕОГРАД, 19 ДЕЦЕМБАР 1933

ЦЕНА 2 ДИН.

ПОЗОРИШТЕ

НЕДЕЉНИ ИЛУСТРОВАНИ ПОЗОРИШНИ ЧАСОПИС
ИЗДАВАЧ: ГРАФ. УМЕТНИЧКИ ЗАВОД ПЛАНЕТА
УРЕДНИШТВО: БЕОГРАД, УСКОЧКА 8, ТЕЛ. 20-714

16

19 дец. 1933

Кравате
"Чентимен"
су брзо лете

Модна трговина
за љубитеље
"Чентимен"
Кнез Михајлова 22 Тел. 27-911

Вам
ПРЕПОРУЧУЈЕ НАЈБОЉЕ
ТКАНИНЕ ЗА МУШКО РУБЉЕ
КАО И НАЈПРЕЦИЗНИЈУ ИЗРАДУ
ПО МЕРИ СА ПРОБОМ.

НОВИ КАРАКТЕР МУЗИЧКЕ КРИТИКЕ

Музикална средина, или друштво, које треба да чини све више једну целину, састоји се из три елемента, управо из три групе: публике, уметника и музичких критичара. Све три групе су подједнако важне за развијање музичког живота. Све три групе, живим међусобним дејствовањем, утичу на музикални живот, и припадају заједници.

Један део музичког живота управо део његове будућности зависи од талента, знања и духовне енергије и карактера људи који стоје између њих. Без здравих односа у музичкој критици нема здравог музичког живота.

Када бацимо историјски поглед на развијање музичке критике, видимо да највеће музичко доба није имало музичких критичара. Никога није било између музичара и публике. То је било пре открића штампарије. У доба ренесансне, у Италији се образовао круг интелигентних дилетаната. Али ни у то доба није било посредника између музике и публике. Онај ко је музiku слушао, тај је уједно и судио о њој.

Тек позније, из collegis musicis развијају се, најпре потпуно приватно, уз вечерње посете у кућама, затим јавно, на музичким репрезентацијама, извесне врсте љубите-

ља, који критички пропраћају музичко извођење. Ту врсту љубитеља изградила је појава буржујског друштва.

Музички критичар тога времена, постепено постаје музички публициста, и најзад фахман. Он васпитастава стварно дилетантску публику.

Појава дневне штампе и дневних листова, развија касније нови тип: референта. Рубрике се увећавају. Уметност такође добија место у листовима, и голица интересовање публике. Музички референти постају важни, и стоје ближе публици него композитору и извођењу његовог дела на позорници. Они су у ствари експоненти укуса публике. Равнотежа између публике, уметника и критике још се не постиже. Често се такви критичари удаље егоистично од уметника и публике, постају артисти, жонглери и импресионистички самопосматрачи.

У последње време, да би се створила равнотежа између све три групе, које представљају музички живот, оснивају се специјални и стручни музички часописи, који фах критичара усавршавају без обзира на дневну музичку критику. Код образоване публике ова врста критике има највише сугестије, јер одмерава музички живот искључиво према уметничким тенденцијама, противу сваке филистерије, у свр-

ху појачања значаја модерном уметнику.

Музички живот је велика заједница и целина у којој су сви: уметник, критичар и публика, и та целина једина је у стању да уклони с пута тамну улогу дневних рецензената, и да музичку критику упути правцем стручности и фаха. Музички критичар, онај прави, одговоран је данас такође за музички прогрес једне средине или једног позоришта. Као такав, он постаје

важна чињеница. Колективна идеја постаје све јача, и она га баш гура и истиче на челу целокупне организације музиког живота. Без њега, као таквог, музички се живот изолује из целине, и често брзо опада. Са њиме — за разлику од журналистичког музичког репортера — музички живот расте, а он постаје интерпретатор рада, у интересу публике, која је део једне културне целине.

Премијера, домаће комедије „Сунце, море и жене“

У петак 22. овог месеца даваће се у нашем позоришту премијера најновије комедије г. Момчила Милошевића „Сунце, море и жене“. Г. Милошевић који је сво-

не — сунце и море! У ведрој доколици буде се осећања, љубав заузима прво место у свим женским срцима. У једном пансионату на Јадранској плажи све су жене заљубљене: и „плава госпођа“ (г-ђа Дугалић-Недељковић), и „госпођа са псетанцетом“ (г-ђа Ризнић) и „госпођа у разводу“ (г-ђа Каталинић) и „Удовица“ (г-ђа Микулић) и „Модерна госпођица“ (г-ђа М. Поповић) па и симпатична собарица Ана (г-ђа Милошевић). Свака има свог љубавника (бар оне верују да је тако) и свака доживљује своју скалу наде, одушевљења, сумње и горчине. Али разочарање, што га на крају комада доживљују тако је необично, да већ и није тужно. Јер и ако решење ове комедије фрапира готово све жене овог комада (а у комаду само жене играју!) ипак оно доноси једно исто толико срећно и болно решење за глумце, колико ведро за публику. Ако се још уважи да су у комаду г. Милошевића сабране најистакнутије чланице наше драме, онда публика може очекивати пријатну представу.

Г. Момчило Милошевић

јим комадима „Јован Владислав“ и „Јубилеј“ имао успеха код публике, преноси нас својом новом комедијом у оно нарочито расположење што га ствара у души сваке же-

Композитор Ернст Кренек о подвојености музичке публике

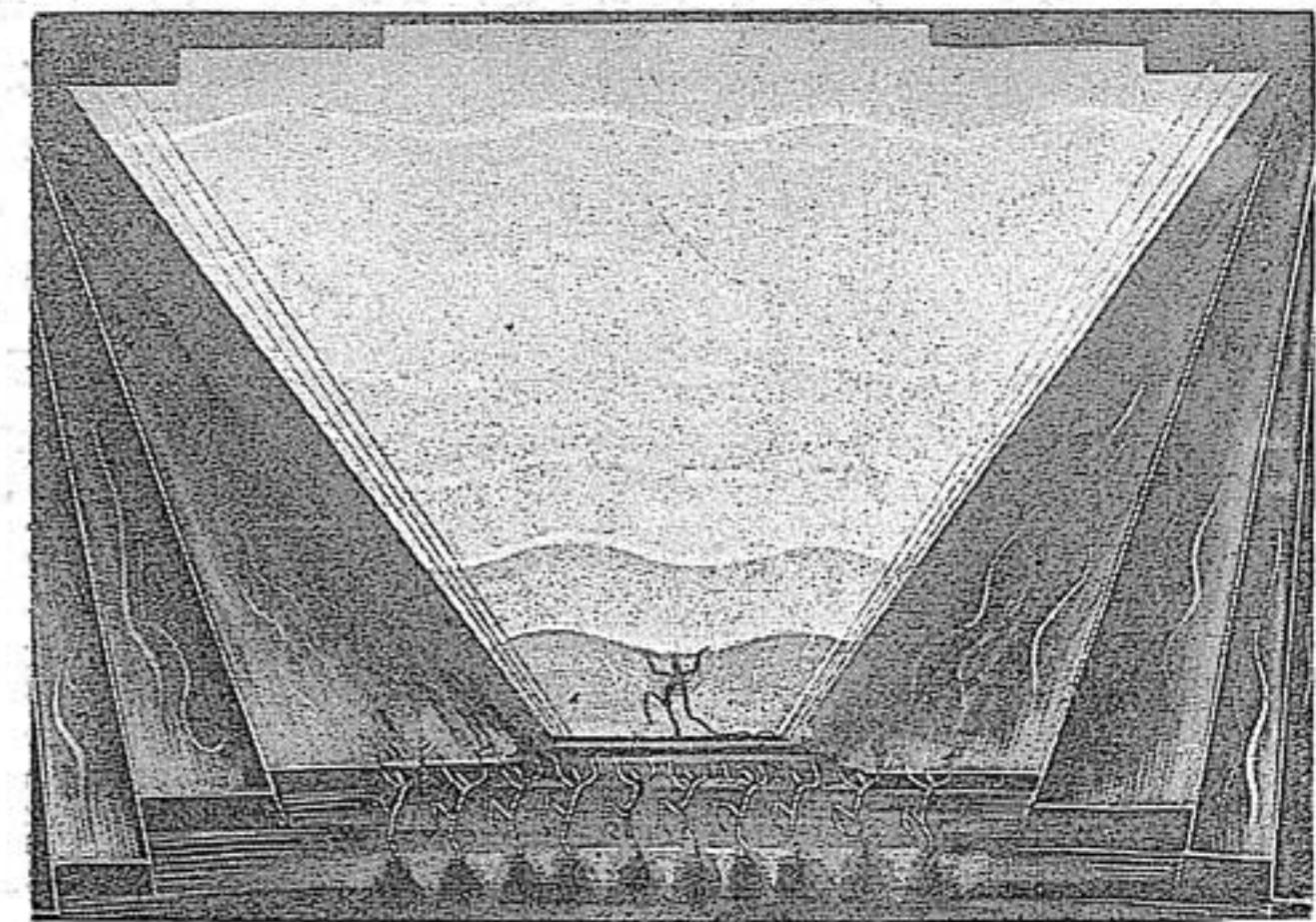
Савремени композитор и диригент Ернст Кренек, у једном свом предавању у Цириху о савременој музici, између остalog, рекао је:

Апсолутна музика садашњице, обраћа се, супротно романтичној музici, не публици која истоветно осећа, већ публици која је истоветно образована. Она је постала игра интересантна за оне којима су регуле те игре познате. Она се не обраћа целини, и у своме козеквентном развију постаје самозадовољавање једног човека, који седи у својој соби. То је музика интелектуалног шума...

Доказ да је музика стварно пошла езотеричним путем, пружа нам

њена подела на два дела још половином прошлога века — на „озбиљну“ и „лаку“. Једна оперета, која се данас са средствима озбиљне музике служи — немогућа је. Узрок овоме морамо потражити у психолошком дејству ове музике. У ранија времена, била је једна те иста публика, која је слушала озбиљну оперу, симфонијски концерат, камермузичко вече, или сутра дан оперету и њој сличну музику. Данас је публика подељена, и није иста за све те гране и врсте музике.

Данас има публике, која чини за себе целину, а која посебује само оперету, шта више та публика на

Нацрт декора за балет „Пета симфонија“ од Чайковског (В. Жедрински)

Производња и трговина намештаја
Душана Љ.
Димитријевића
Београд, Кр. Александра 20
Телефон 26-5-26

Израда сваковрсног гвозденог и дрвеног намештаја
Највећи избор • Солидне цене • Тачна послуга

НАЈСЕНЗАЦИОНАЛНИЈА НОВОСТ

„MATITE“

ПУДЕР ЗА ЛЕПОТУ
БЕЗ ТАЛКА ОД

L. T. PIVER
P A R I S

осигуруја савршену
карифеност тена.
Продаје се у свима
бољим парфиме-
ријским радњама

NOVO
NOVO
NOVO
NOVO
NOVO
NOVO
NOVO
NOVO

PALAIS DE DANSE

old city

Kolarčeva (Palata Jugobanka)

Jazz Band • Pevanje • Duett „Grünhut“
Dancing • Topla kujna • Scene umerene

разним местима мајоризира ону другу музичку публику, која слуша све, само не оперету. Последице свега тога треба тражити у уочљивој промени саме оперете. У почетку сасвим лака, као сатирично-пародична музика, касније постаје сентиментална са лажном трагиком. Публика, која још данас слуша оперету, или ужива у њој, она то чини зато, што у таквој музici налази оба елемента, и „озбиљну“ и „лаку“ музику. Док, раније, пре таквога стања, није било подвојености у музичкој публици, већ је она била потпуно хомогена, и сасвим на страни озбиљне музике. Музичка прошлост је у сваком случају била сама себи циљ. Анас нам треба утхе. У Француској постоји још увек контакт између музичара и публике. У великом центру Париза музика у позоришту је јака, и има још хомогене публике. У известним центрима Средње Европе исто тако. Али се запажа, код читаве генерације композитора, да враћање на фолклорни извор музике, може понова ујединити музичку публику.

Један Рајхартов ученик инсценира интересантно Шекспира у нашој земљи

У Југославији борави већ неколико месеци г. Славко Лајтнер-Јакшић, ученик Макса Рајхарта који је десет година био ангажован као драмски глумац по познатим немачким позориштима. Као рођени Осјечанин г. Лајтнер-Јакшић режирао је недавно на сцени Новосадско-Осјечког позоришта Шекспирову комедију „Богојављенска ноћ“ у којој је у Немачкој врло често зиграо. Оригинална режија и инсце-

нација побудили су велику радозналост јер приказ је доживео снажан успех. Г. Лајтнер-Јакшић служио се у својој инсценацији само завесама врло живих боја са стилизованим елементима од метала, док су глумци играли у модерним костимима. Г. Лајтнеру-Јакшићу даје се прилика у нашим позориштима да се пијави као глумац, пошто изврсно зна свој материјни језик и ако је тако дуго живео у иностранству.

Из старе позоришне галерије

Ко је ово?

Има ли још живих из оне генерације наше позоришне публике, који се сећају ове некадање наше лепе глумице?

Молимо, да се одговор достави уредништву нашег листа.

ЈОРГАН•ДУШЕК•ЈАСТУК

као и све постельне ствари купујте само код производа. Ми смо удржени мајстори а с обзиром да уживамо Државну субвенцију немамо конкуренцију.

ЈОРГАНЦИСКА ЗАДРУГА

ПРОДАВНИЦЕ: Васина 4 тел. 28-451 / Кр. Алекс. 170 т. 29-528 / Скендер Бег. 25 т. 22-558

Користите ове цене:

Зимске капуте

Црни капути 350, 420, 500 итд.
у боји 320, 380, 450 итд.
Женски 400, 500, 600 итд.
Дечији 120, 150, 180 итд.

Тренчкоти вунени

За одрасле 400, 450, 500 итд.
за децу 150, 180, 250 итд.

Одела штофана

За одрасле 198, 258, 298 итд.
за децу 90, 120, 150 итд.

Вунена одела

За одрасле 450, 500, 600 итд.

БРАЋА ИСАКОВИЋ

Краља Милана бр. 46
Краља Александра 58
Краља Александра 8

МОДЕРНОЈ ДАМИ!

Париски МОДЕ САЛОН

у Кнег. Љубице
улици број 15,
(меџанин)

Д. М. ПОПОВИЋ

бивши кројач
чувене куће
Maison Jellpu,
из Париза

Најбољи рад а
умерене цене

Завод за хем. чишћење и бојење одела

Кнежев Споменик 5 (Палата Риунионе) Телефон бр. 27-914

Прима фину тоалету за даме и господу на чишћење и бојење и на највеће задовољство својих муштерија доводи у ред. Телихе, завесе, рукавице, салонски намештај итд.

НИКОЛА ДИНИЋ

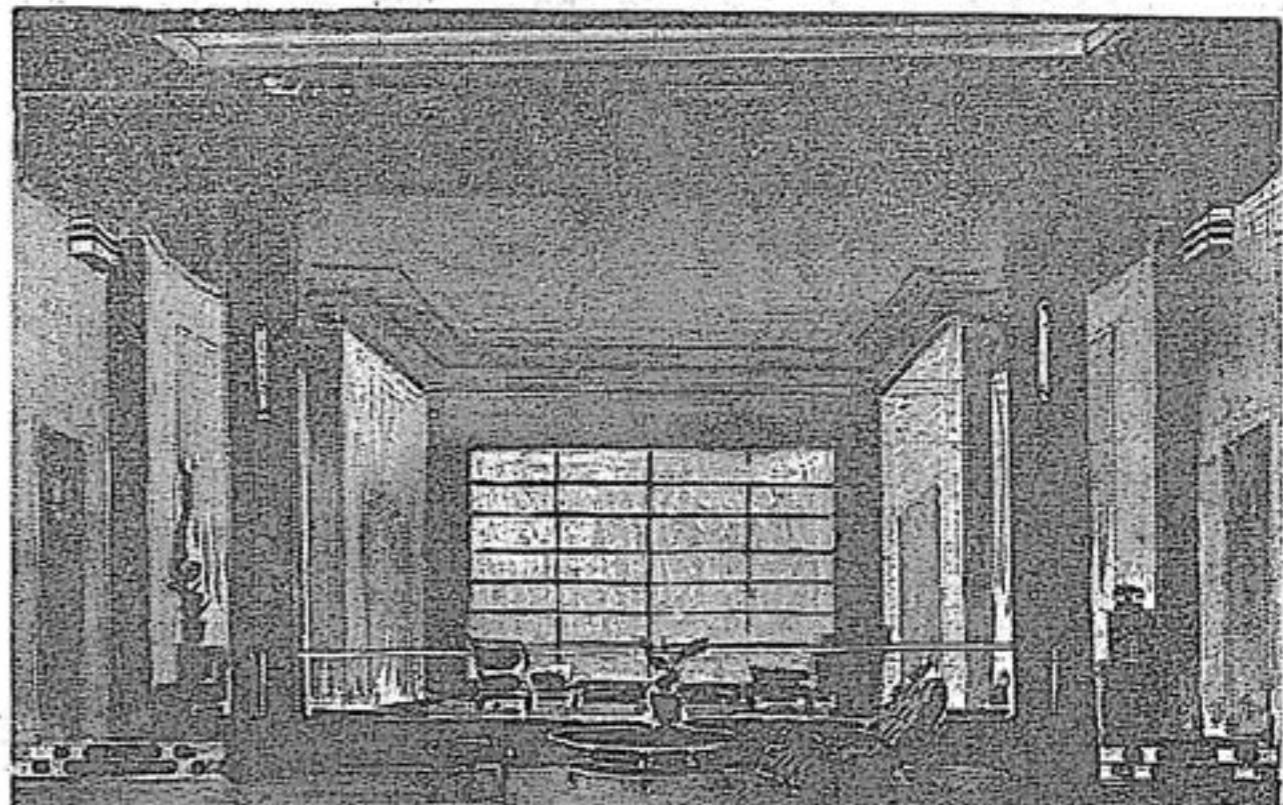
Радионица Краља Александра улица 216 - Телефон 29-034

Оскар Би верује у модерну уметничку игру

Јер вели: Ни једна уметност није мењала толико брзо свој облик у току четврт века као игра. На почетку свог века балет је посматран као остатак свога великог времена у прошлости. Смисао за игру био је сав у традицији, без живота и без додира са њиме. О соло-игри није било ни речи. Данас, на против, соло-игра обухвата цео свет, и у потпуно новој форми. Балет и пантомима радикално су се развили. Модерни ритам свуда. У првим годинама двадесетог века, пролетила је кроз Европу Исидора Дункан, која је поред свег дилентатизма до чекала славу, јер је идеју соло-игре пронела прва. Та соло-игра долазила је из срца.

После тога, руски балет славио је свој тријумф, и реформирао је наше схваташње о уметничкој игри. Најзад дошло се до извесног смирења. Почело се са појединачним истицањем, као што је Мери Вигман. Њена уметност се састоји у највећем напону телесног ритма, који нема друго за циљ, до да учини видљивом пластичну форму. Она је од тога створила систем. Све што је покретно на њеноме телу, са највећом енергијом је покренуто са места. Још већи је утисак, кад она игра са својим ученицама.

Онда се груписање индивидуализира, и опет чини целину, читаву сифонију ритмичности, пијано и форте, тако да се изрази формална

Нацрт декора за комедију „Сунце, море и жене“
(Ст. Беложански)

ТАЈНА МЛАДОСТИ

ПУДЕР **LUBIN** PARIS
следећих мириза:
DOUCE FRANCE
OCEAN BLEU

даје савршен тен, храни кожу, отклања црне тачнице, дуго се држи на лицу и има пријатан, трајан и дискретан мирис. Сигурни смо да ће Вас само једна проба учинити сталним потрошачем пудера.

DOUCE FRANCE или
OCEAN BLEU LUBIN-PARIS

Добија се у свим апотекама, арогеријама и великим парфимијерijама.

ЧИТАЈТЕ
ИЛУСТРОВАНИ ЧАСО-
ПИС 'РАДИО БЕОГРАД'

БОГРОМНИ ИЗБОР
МАНУФАКТУРНЕ РОБЕ
СВИЛА и **ШТОФ**
и
злженска и мушки одела

БАЛЕНА АТЛАЗА КАШМЕРИНА СВИЛЕ ЗА ЈОРГАНЕ ПЛАТНА усвима ширинама за сваку домаћу потребу

УКАНОВИЋ & КОМП.
КНЕЗ МИХАЈЛОВА 37

Квалитети наше робе познати су као најбољи, па зато су и најевтинији

Чувајте ваше зубе!

ВОТОТ **ВОТОТ**

Вода за уста
Паста у тубама
Сапун за зубе

Израђени су од најфинијег материјала и најефикаснијих антисептичких средстава

УЛЕПШАЈТЕ СВОЈУ ЛИНИЈУ
elastičnim
IDEAL-MIDEROM
ROZA KONDOR

Jakšićeva 4-a преко пута биоскопа „Корзо“

НОВО ОТВОРЕНА
ЦВЕЂАРСКА РАДЊА
ЕРНЕСТА КУДЕЛКЕ БЕОГРАД, КРАЉА МИЛАНА УЛИЦА 5

Има увек на стоваришту у великом избору природног и вештачког цвећа као букете, корпе, жардињера и свадбених букета. Цвеће у саксијама, Природни и вештачки венци

Музички инструменти
ЧУВЕНИХ МАЈСТОРА
и квант чисте жице
„Hakkert“

КАЈХЛЕР

БЕОГРАД, Краља Мила
на улица број 28.

Gospodol

- Moji specijalni krojevi i prvakasni francuski materijal zadovoljice potpuno sve Vaše želje
- SPECIJALNI ATELJE MIDERAT PRSELUKA

GRAZIOSA

KNĘGINIE LJUBICE 8. TELEFON BROJ 28-2-28

Globe

Пресељава кућевне ствари
Транспортује и царини робу

Вука Карадића улица број 9/1. Телефон 20-8-1

Нове моделе трикотаже
за dame, господу и децу има
највећи избор:

Елијас

Кн. Михајлова 33

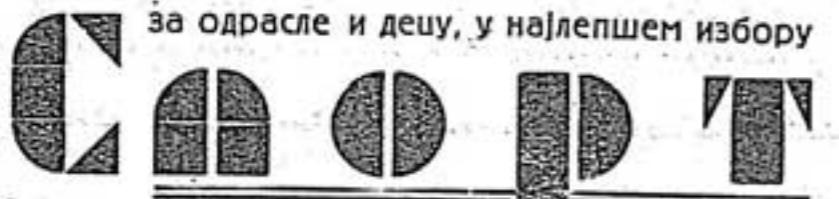
CORSETIÈRE
„KOEN“

diplomiran na akademiji DAY-DOU U PARIZU i nagrađen medaljom. KOENOV milder svojim individualnim krojem daje na-moderniju liniju tela.

Pašićeva 2, Tel. 24-576

Џемпере, пуловере и хаљине

за одрасле и децу, у најлепшем избору

Фабричне
цене

Кнег. Љубице ул. 15а

Макенз. ул. 20

Moalysin

биолошки тоникум за косу,
па бази холестерина и лици-
тина, спречава опадање косе,
одстрањује перут, коса поно-
во расте. Добија се у свима
апотекама, дрогеријама и пар-
фимеријама.

Цена флаши 15.-, 35.-, 55.- дин.

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ У Београду

Вечерња претстава Код споменика

У петак 22. децембра 1933. године
(ПРВИ ПУТ)

Сунце, море и жене

Комедија у три чина. Написао МОМЧИЛО МИЛОШЕ-
ВИЋ

Редитељ г. Кулунџић

ЛИЦА

Плава госпођа —	—	—	г-ја Дугалић
Госпођа са псетанцетом —	—	—	г-ја Ризнић
Госпођа у разводу —	—	—	г-ја Каталинић
Удовица —	—	—	г-ја Е. Микулић
Госпођица —	—	—	г-ја М. Поповић
Ана —	—	—	г-ја Милошевић

Догађа се у наше дане на једној приморској плажи.

Декор г. Беложанског
Тоалете по најтима г-ђе Бабић

Дужи одмор после II чина
Тон-апаратура Генералног заступства америчких
радио апарати „ЗЕНИТ“. Палата Извозне банке

Елегантан свет носи само
Romadina
чарапе и рукавице

Кнег. Љубице 14, тел. 25-171

FORVIL ВРЛО ШИК ПОКЛОНЕ

као чирисе, колоњске воде
Forvil и друге, Пудрире, Ва-
поризаторе, Гарнитуре у кри-
сталу и кутијама, као и нај-
савршеније апарата за бри-
јање има Парфимерија
„ЛЕДИ“ Кнег. Љубице број 15

ПРИВАТНА ЗУБНА КЛИНИКА

Д-ра ЦАРИЋЕВИЋА
БЕОГРД, Престолонаследников трг 3

Теразије Тел. 20-458 и 24-068

Прима пацијенте целог дава

Врши дужност позоришног зубног лекара

ДЕПИХЕ И ЗАВЕСЕ

Брокате, плишеве и остало за намештај
Највећи избор препоручују

МАРКО ВУЛЕТИЋ, ГАВРИЛОВИЋ И КОМП.
Кнез Михајлова 20 - БЕОГРАД

Музички инструменти
ЧУВЕНИХ МАЈСТОРА
и квант чисте жице
„Hakkert“

КАЈХЛЕР

БЕОГРАД, Краља Мила
на улица број 28.

Gospodol

- Moji specijalni krojevi i prvakasni francuski materijal zadovoljice potpuno sve Vaše želje
- SPECIJALNI ATELJE MIDERAT I PRSLUKA

GRAZIOSA

KNEGINJE ЈУБИЦЕ 8, ТЕЛЕФОН ВРОЈ 28-2-28

Globe

Пресељава кућевне ствари
Транспортује и царини робу

Бука Карадића улица број 9/1 • Телефон 20-8-1

Нове моделе трикотаже
за dame, господу и децу има
највећи избор:

Елијас

Кн. Михајлова 33

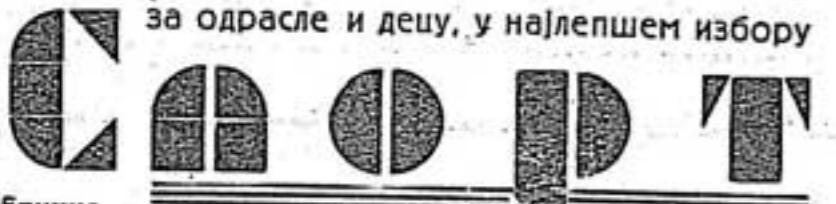
CORSETIÈRE
„KOEN“

дипломиран на академији DAY-
DOU U PARIZU i награђен ме-
далjom. KOENOV mider svojim
individualnim krojem daje на-
moderniju liniju tela.

Раштева 2, Tel. 24-576

Чемпере, пулovere и хаљине

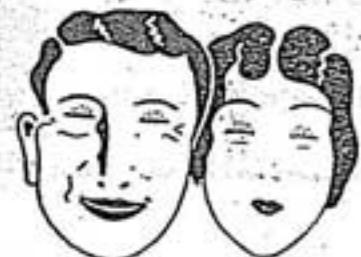
за одрасле и дечу, у најлепшем избору

Фабричне
цене

Кнег. Јубице ул. 15а Макенз. ул. 20

Moalysin

биолошки тоникум за косу,
па бази холестерина и лици-
тина, спречава опадање косе,
одстрањује перут, коса поно-
во расте. Добија се у свима
апотекама, дрогеријама и пар-
фимеријама.

Цена флаши 15.-, 35.-, 55.- дин.

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ У БЕОГРАДУ

Вечерња претстава

У петак 22. децембра 1933. године
(ПРВИ ПУТ)

Код споменика

Сунце, Море и Жене

Комедија у три чина. Написао МОМЧИЛО МИЛОШЕ-
ВИЋ

Редитељ г. Кулунић

ЛИЦА

Плава госпођа — — —	г-ђа Дугалић
Госпођа са псетанцетом — — —	г-ђа Ризнић
Госпођа у разводу — — —	г-ђа Каталинић
Удовица — — —	г-ђа Е. Микулић
Госпођица — — —	г-ђа М. Поповић
Ана. — — —	г-ђа Милошевић

Догађа се у наше дане на једној приморској плажи.

Декор г. Беложанског

Тоадете по нацртима г-ђе Бабић

Дужи одмор после II чина

Тон-апаратура Генералног заступства америчких
радио апарати „ЗЕНИТ“. Палата Извозне банке

Romance

Елегантан свет носи само
чарапе и рукавице

Кнег. Јубице 14, тел. 25-171

FORVIL ВРЛО ШИК ПОКЛОНЕ

као чирисе, колоњске воде
Forvil и друге, Пудрире, Ва-
поризаторе, Гарнитуре у кри-
сталу и кутијама, као и нај-
савршеније апарата за бри-
јање има Парфимерија

„ЛЕДИ“ Кнег. Јубице број 15

ПЕПИХЕ И ЗАВЕСЕ

Брокате, плишеве и остало за намештај
Највећи избор препоручују

МАРКО ВУЛЕТИЋ, ГАВРИЛОВИЋ И КОМП.

Кнез Михајлова 20 - БЕОГРАД

ПРИВАТНА ЗУБНА КЛИНИКА

Д-ра ЦАРИЋЕВИЋА
БЕОГРД, Престолонаследников трг 3
Теразије Тел. 20-458 и 24-068

прима пацијенте целог дана

Врши дужност позоришног зубног лекара

БЕОГРАДАНКЕ!

Sophia

Чувени и познати париски кројач. салон

У КОЛАРЧЕВОЈ УЛ. БРОЈ 9
добио је нове моделе из Париза за
балске и поподневне тоалете. Уз
сваку поруџбину у децембру следи
леп поклон за сваку даму пријатан.

МОЛИ
ЗА ПОСЕТУ БЕЗ ОБАВЕЗЕ

Лифт у Кући.

ТЕЛ. 25-504

БАЦКИ Ђ ТЕЛ. 25-504

Њурчића-крзнар

Преселио се у Кнез Михаилову улицу 33/І спрат лево.

драматичност, математички проосеђана, Најбоље је умела да изведе мајсторски мотив душевног и нервног немира, управо се хаос формулира.

Један други пример модерне играчице је чисто позоришни, на челу са Валеском Герт. Она своју интуицију изражава глумачким гестом, из себе ван, и од тога ствара контуру и линију. Она сконцентрише, сугестивним дејством, свој карактер игре. Ту нема карикирања, јер њена игра није суд, већ формула, коју она представља. Она поседује технику, која јој је потребна. Она не ствара из идеје, већ из модела.

Оба ова типа играча, супротна један другом, сматрају се за полазне тачке модерне игре. Како се

дошло до тога? После Дункан, као теореткиње, појавило се јато бунтовних ритмичких личности, као што су Рут Денис, Вицентал, Клотилда Дерп, Мохеча, Бара — које су све заједно створиле један нов поглед на уметничку игру. То је прелаз у транзитивност. Игра има своју синтаксу, као сваки језик.

Ова игра супротна је старој гимнастичкој формулама и школи. Ритмичка метода Далкроза, и просторна теорија Лабанова — обе произилазе из природног и здравог тела, а не из уметничке акробатике, и као такве формирају уметност из правог материјала и функције.

Нижински је сјединио своју мајсторску технику за скок, са највишим духом свога позива. Ана Павловић је једина успела да своју технику споји са талентом, и да

Нацрт декора за балет „Љубавне чари“ од Фала
(Ст. Белојански)

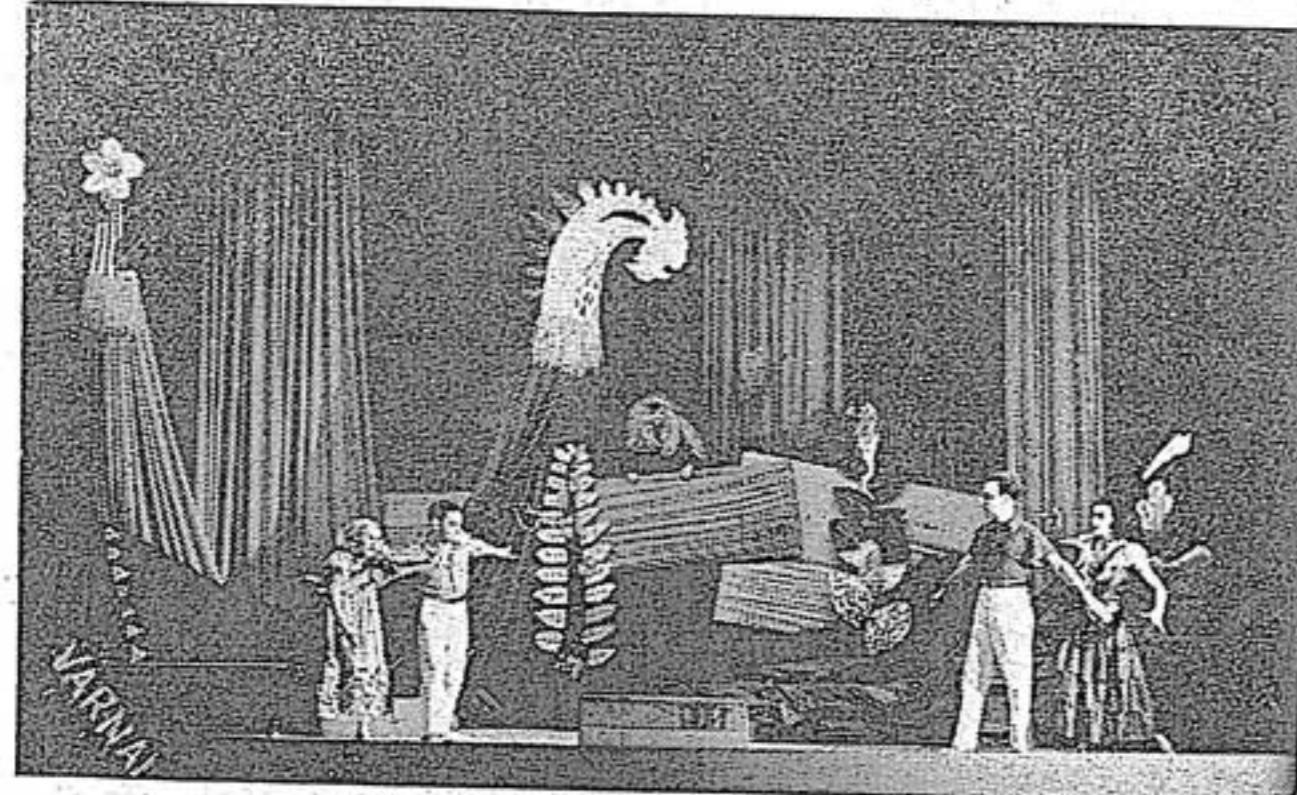
оба елемента стопи у невероватну целину — чак до система.

Велики балет се такође кретао истом линијом. Некада играна драма, на форму Новере, са ликвидирањем симбола, увела је игру у пантомимичну литературу. То није било довољно. Драматичност изражена кроз игру, морала је као и соло-игра да никне из тела и његових закона. Стравинског „Петрушка“ и Фалова „Трикори“ — дали су то елементе на позорници. А најважнији корак у томе смислу учињен је балетом „Јозефова легенда“. И „Зелена флаута“, по Хофмансталовом тексту, са Моцартовом музиком, у Рајхартовој ремији, у своје време изведена је на апсолутност принципу телесног покрета.

На место голе бајке, изукрштани су живи ритмови.

Уметничка игра, на крају крајева, подала се природности, реалистичност уступила је место формалности, а униформисаност и личном изразу. Однос између музике и игре постао је на тај начин слободнији. О старој игри могла се писати поучна књига, о новој је то немогуће. Може се рећи, модерна игра је пре једно кретање, него једна завршна уметничка форма. Човечије тело пролази напрекидно кроз своје експресије, и инструмент је свега тога. Зато нема ограничение границе, али зато има много и аматерства, и фанатизма, и најзад откровења, за која стара поколења нису знала. Што се тиче будућности, она зависи од величине режисера с једне, и музичара с друге стране.

Шекспир у каучуку и металу

Режија „Богојављенске ноћи“ (С. Лайтнер-Јакшић)

РАСА И НАРОДНОСТ У МУЗИЦИ

Вагнер је поставио питање расе у музici; али и данас се овде-онде осећа ово питање, особито у Немачкој. Данас, Чеси, Руси и Норвежани учествују у међународној музici, и освајају терен у Европи. Народни мотиви и народна игра, као очигледна снага уметничке музике све се више цене, чак и прецењује. Међутим, баш у Немачкој се прилично одавно престало са народним музичким мотивима. У пркос тога, немачка музика прошлога века уздигла се до невероватног нивоа,

Нарочити положај заузимају Руси. Они располажу неисцрпним благом музичког фолклора, за игру и песму. Располажу и необичним талентима. Али, све је то прошло најпре кроз немачку призму, и немачку музичку романтику. Дакле, рано у музici у опасности је, да не буде прогутано од западно-европске плиме.

Норвежани виде у Григу своје пејзаш и своју својственост. Али и драж ове музике, постаје иссрпљења.

Зато, ако се постави питање расе и народности у музici, особито сада, ствар изгледа мало друкчија него пре једне генерације. Национализам је у Европи заиста порастао; али су и укрштавања народности порасла. Могло би се — вели Адолф Вајсман и наћи безбрojних „изама“ што се тиче национализма. То је специјална европска гротеска! Техника се ужасно брзо развија, економија исто тако; саобраћај такође. Ово све утиче и на уметност у опште, а и на музику посебно. Национална ограничења у музici постају све сложенија, односно све тежа, по својој унутрашњој супстанци, ма да не и по спољњем изгледу.

Често се тражи расно у мелодији. Мелодија је најпримарнија фор-

SUNTOL

Течна масти за чишћење и одржавање паркета, фарбаног патоса, линолеума, кожног и дрвеног намештаја. Четкање непотребно. • Изванредан, трајан сјај • Добија се: у бољим колонијалним радњама.

ПРОИЗВОД: ХЕМИЈСКЕ ФАБРИКЕ ИМАЛИН

ВУНА „ВЕВЕРИЦА“

Одличан квалитет за плетење
ПУЛОВЕРА, ЦЕМПЕРА и др.

Тражите и јуверите се

МЕТЕОР®

СТОВАРИШТЕ МАНУФАКТУРНЕ РОБЕ
БЕОГРАД, КНЕЗ МИХАЈЛОВА 29, ТЕЛ. 22-423

Најбогатији избор за зимску сезону

Готових мантлова и зимских капута за даме и господу по најновијим моделима.

Велики избор крзна.

Штофова за даме и господу у најмодернијим дезенима.

Свила за дневне и вечерњу тоалету.

Веша готовог и по мери, као и све остale потребе за домаћице.

Преглед
слободан

куповина
необавезна

ма самопознавања. Као расну одлику, ми је у прошлости опажамо највише у Италији. Народна песма је природно свежа, јака и дражесна, али ипак спора у развоју. Не може се, до душе, италијанској оперској мелодици, оспорити расни карактер. Ни једна европска земља не може се отргнути од властитих дражи. Али, берзброј певача погрешно схватају ту драж, у жељи да је изразе кроз свој страсни језик. Међутим, та драж је креативног карактера, а не ствар физичког израза.

Певачи, који на првом месту надиру расним елементом у музичи, постају — за чудо — они уништачи мелодије. У моменту где Верди италијanskом мелодијом своје дело пење до врхунца, и где је убаца у драматику, он је баш ту зауставља, како би изразио расност „Фалстаф“ добија европски значај, јер је карактер расе у музичи баш ублажен. Италијанска позната мелодика је већ иссрпљена. Она тражи нежан спој са осталим романским и латинским сродницима. Са Пучинијем се завршава израз талијанске расне мелодије у опери.

Што се тиче француског музичког национализма, он је увек ограничаван мајсторски. Музика за Француза није средство за осећање

Г. Ријавец, увек мио гост
наше опере

расе. Ограничавање расног елемената значи баш појачавање националне енергије. Француска језична мелодија циља на поенту. То бива и са сензибилношћу у француским шансонама. Али традиција игре потпуно је ритмичка на расној основи, са melodичном јајношћу, и завршном каденцом, која је својствена французу.

Француска опера је, међутим, без

НОВО ОТВОРЕНА ЦВЕЂАРСКА РАДЊА

ЕРНЕСТА КУДЕЛКЕ

БЕОГРАД, КРАЉА
МИЛАНА УЛИЦА 5

Има увек на стоваришту у великом избору природног и вештачког цвећа као букете, корпе, жардињера и свадбених букета. Цвеће у саксијама, Природни и вештачки венци

МОДЕРНИ ФРИЗЕРСКИ САЛОН
ЗА ДАМЕ
ЈЕЛЕНЕ ОСТОЈИЋ
ЦАРА НИКОЛЕ II (МАКЕНЗИЈЕВА)
УЛ. 18 / ТЕЛЕФОН БРОЈ 24-4-75

Последње новости париског
Фризирања и шишања. Најусавршенија електрична ондулација на апарату „REALISTIC“
Бојење косе у најмодер. ниансе

БОЈЕ, СВЕ ВРСТЕ
ЧЕТКИЦА,
ПЛАТНО и све остале потребе
и прибор за МАЛАЊЕ на
свили, хартији, штофу, платну
и рељеф малање има у најлег-
шем и **највећем избору**
ПРИЗНАТА

ТРГОВИНА
БОЈА
и
ХЕМИЈСКИХ
ПРОИЗВОДА
Н. ПЕРЕЉУКА К. САВИЋА
БЕОГРАД
Коларчева 3. тел. 23-9-08
Краља Милутина 35 тел. 26-9-19

Тражите свуда само ТУ-ТОКС ТУ-ТОКС ТУ-ТОКС

кровне топлоте, као каква патетична позоришна ствар. Реакција Дебиси-а против Вагнерових епигона у то-лико је јача. Не помрачује карактер музике, оно што чини проблем у музичком стварању. У Бизеовој „Кармен“ расни елеменат се најјасније осећа. Данас, после и Дебисија, чини се све да се расно у француској музici поврати. Отуда и хаотична слика музичког стања. Култ за бојом у тону јесте код француза кокетерија против свега што задире у дубину. Некада се то чинило на Оријенту, који французи данас воле. Али кроз ритам, који има играчког обележја у себи, француска музика везује се за сцену. Особито у балету, где фантазија музичара достиже врхунац у француској. Реакција младих француских музичара против Вагнеријанаца, остаје, међутим, без особитог утиска на укус буржоазије. Главно је њихово стваралаштво, које је без сумње врло агилно, и има у себи националног тла. Рус Игор Стравински утиче на њих. У опште руска боја музике врши сугестију на француске музичаре. Стравински има специфично руски карактер у музici; али у Паризу је дошао до

форме, за коју га је инспирисао Пикасо.

И он данас дејствује као пуни Европеац. Руски утицај у музici, проткан је данас скоро свуда, и свуда се примећује паралела између боје, живота и музике. Мусоргски, једна личност са скроз расном музичком дубином, затим Бородин и Римски-Корзаков, све ту индивидуалне снаге које дејствују кроз музику целог цивилизованог света. Руска јака виталност, и оштрина њиховог ритма, стваралачка је до невероватности. Али, и они подлежу утицају Запада, као што је Прокофијев, који живи у Паризу, и који се у пркос своје снаге, није могао одупрети утицају. Само што, у том претапању, ниче такође једна нова нота.

Што се тиче Маџара, њима је још Лист обележио музички нерв. Њихова т.зв. циганска музика никад није могла ипак да добије велики музички значај у свету. Али једну нову фазу, несумњиво ствара Бела Барток, а делом и Золтан Ко-дали. Баратоков фолклор задире у јужно-европско музичко благо.

Najmodernije dečije
haljine

ILUS UNGAR

Kn. Ljubice ulica
број 10 - I sprat,
telefon br. 22-492

"carling"

SUPER 34

Standard RADIO

- Савршено верна репродукција говора и музике.
- Највећа селективност.
- Елегантна спољашност украсиће сваки салон.

Тражите од наших заступника, да Вам предведу апарат у Вашем дому.

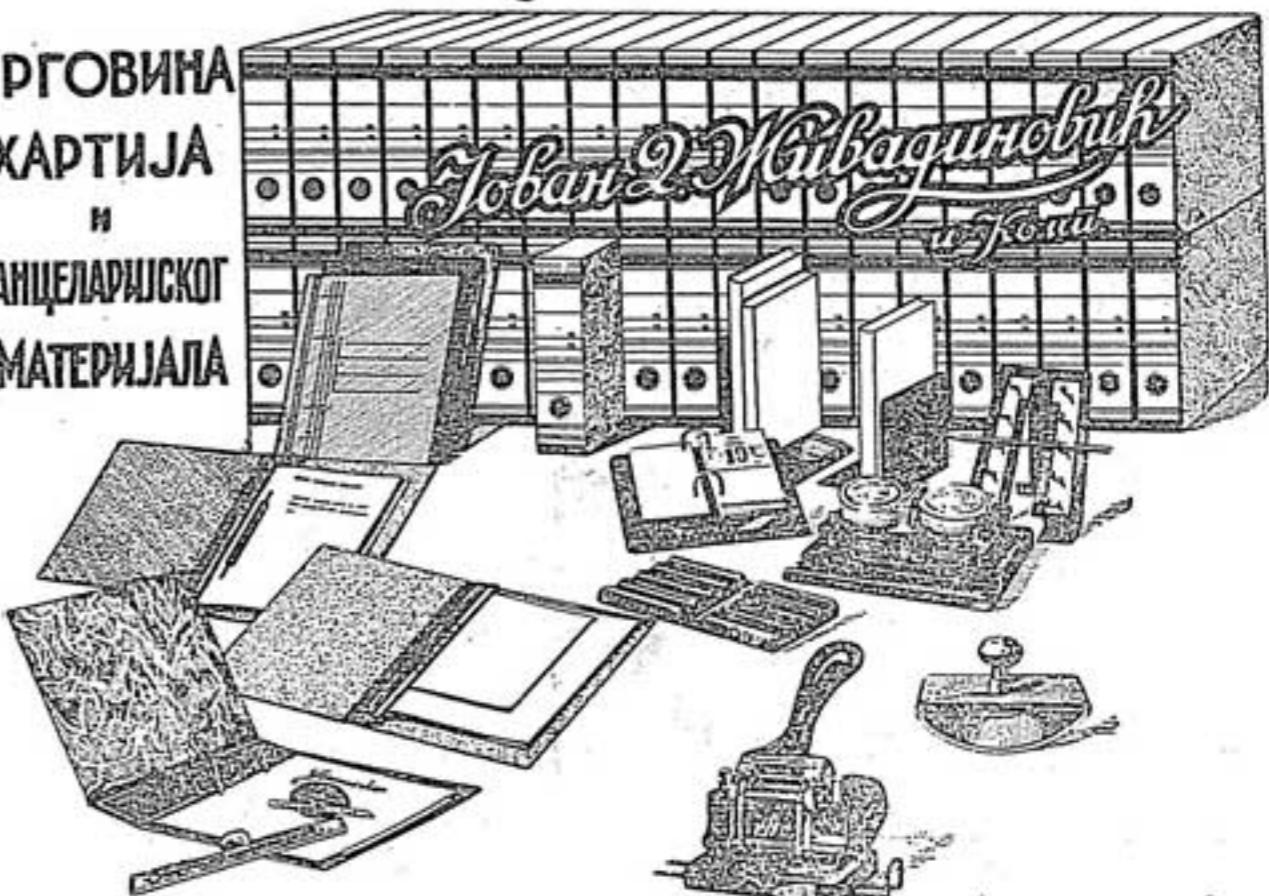
JUGOSLAVENSKO

Standard Electric Company A.D.

Београд, Краља Александра улица 17

Власник и уредник: Ср. Ил. Обрадовић — Штампа „Планета”, Ускоковачка 8

ТРГОВИНА
ХАРТИЈА
И
КАНЦЕЛАРИЈСКОГ
МАТЕРИЈАЛА

УЗУН МИРКОВА 4
Палата Аеро Клуба

БЕОГРАД

Телеф. 24-992

- Предузеће
- за израду
- кофера и
- торбарских
- израђевина

Милан Ј. Стојановић и Ко.

БЕОГРАД, ПРЕСТОЛОНАСЛЕДНИКОВ ТРГ (ТЕРАИЈЕ) 38, Т. 25046
ПОЕНКАФЕСВА 2 ПАЛАТА ЈУГОБАЋКЕ

Свако бече у великој дворани дансинг. Свира одличан џаз-банд. Увек свежа морска и речна риба.

РЕСТОРАН

“КНЕЗ МИХАЈЛО”

ПАЛАТА „РИУНИОНЕ“ ТЕЛЕФОН БРОЈ 25-378 и 29-533

ВЛАСНИК: ДРАГ. МИЛАНОВИЋ

ПОСЛЕ ПОЗОРИШТА И БИОСКОПА НАЈБОЉИ ЛОКАЛ ЗА ВЕЧЕРУ